

La reforma de l'ensenyament superior

Per què en diuen Bolonya

La dreta aprofita per impulsar mesures de mercantilitzaci3n de la universitat pùblica

VERA
Sacristán

l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES), conegut també com a procés de Bolonya, ha suscitat en molts països, i particularment a Espanya, mobilitzacions contràries i un debat considerable. L'essencial de l'EEES és la implantaci3n de sistemes harmonitzats de títols en els països membres de l'espai (més ampli que la Unió Europea) i d'una unitat comuna per estimar les hores de treball necessàries per superar una assignatura, l'ECTS (European Count Transfer System). Així es facilita la mobilitat acadèmica i laboral i la relaci3n del sistema europeu amb els d'altres països.

Aleshores, ¿per què la implantaci3n de l'EEES genera tanta oposici3n? Es tracta d'un procés que té lloc al mateix temps que la Comissió Europea impulsa incessantment mesures mercantilitzadores, que confon esperit universitari amb esperit empresarial i que defensa de forma més o menys oberta un augment substancial dels preus dels serveis pùblics. Cosa que, a Espanya, ha coincidit amb la creaci3n d'un ministeri orientat a la connexi3n de les universitats amb les empreses, al capdavant del qual hi ha una titular que voldria que aquelles s'assemblessin a les escoles de negocis. I, sobretot, amb una intensa ofensiva d'algunes organitzacions empresarials i alguns mitjans de comunicaci3n en la mateixa direcci3n.

¿AMB QUINS objectius? Per una banda, el de configurar la formaci3n i la recerca universitàries a mida per a les necessitats immediates de les empreses, cosa que implica que siguin molt específiques i

de curt abast. Es confon el tot, la societat, amb una de les seves parts, les empreses. Segons sembla, s'ignora que una i altres i, sobretot, les persones que les formen, necessiten una formaci3n per al futur, sense data de caducitat establerta a curt termini. D'aquest enfocament reduccionista es deriva un discurs a favor de la substituci3n de l'aprenentatge de continguts pel de competències transversals (tals com ara treballar en equip o saber comunicar eficaçment) i d'uns mètodes pedag3gics que prescriuen, sense distinció de disciplines, unes opcions suposadament universals, com ara l'eliminaci3n de les classes magistrals, vigents en les millors universitats del món.

Les competències transversals són molt necessàries però, sense continguts, resulten buides i inútils, si no contraproductives. Al cap i a la fi, per comunicar eficaçment, i no és més que un exemple, és una condici3n necessària tenir alguna cosa a dir. La societat necessita persones amb coneixements sòlids de dret, de medicina, d'arquitectura, de filologia, d'enginyeria, d'economia, de química... Uns coneixements que han de permetre l'evoluci3n d'aquestes persones al llarg d'una dilatada vida activa. Uns coneixements que la universitat ha de renovar i actualitzar constantment i que ha d'ensenyar, juntament amb les competències

MARFA TITIGOS

Les competències transversals són molt necessàries però sense continguts resulten buides i inútils, si no contraproductives

transversals, amb els mètodes propis de cada disciplina, adequats als objectius definits per a cada activitat, combinant el que hi ha de vàlid en la tradici3n universitària amb les possibilitats que ofereixen els instruments per al tractament de la informaci3n.

PER UNA ALTRA banda, l'augment del finançament privat del sistema universitari. És a dir, l'augment del pes de les universitats privades en el sistema i el dels preus de matricula de la pùblica, a uns 6.000 euros/any, amb la qual s'acon-

seguiria matar tres pardals d'un tret: privades més competitives, reducci3n de la despesa social i regressi3n del procés que en les últimes dècades ha estès l'ensenyament universitari a més persones i a més sectors socials. I això malgrat el persistent discurs sobre la societat del coneixement. I malgrat que en un dels documents de l'EEES (Bergen, 2005), s'insisteix en «la dimensi3n social del procés de Bolonya» i es renova «el compromís d'igualtat en l'accessibilitat a la qualitat de l'educaci3n superior».

Una accessibilitat que només hauria d'estar lligada a la capacitat i a la voluntat, cosa que implica més beques més ben dotades i no preus més alts ni préstecs per pagar-los, que suposen més endeutament de les famílies amb menors recursos i més negoci per als bancs.

Res d'això és inherent a l'EEES, però ja se sap que està molt estesa la inclinaci3n a portar l'aigua cap al propi molí. Fins i tot s'ha arribat a relacionar l'EEES amb la necessitat d'un canvi del sistema de govern de les universitats pùbliques, malgrat que no es troba cap referència a aquest tema en cap dels documents del procés de Bolonya.

AIXÍ DONCS, la dreta política i econ3mica invoca de forma abusiva i fraudulenta al procés de Bolonya per impulsar mesures de mercantilitzaci3n de la universitat pùblica, i amb això contribueix a convertir i a fer que es vegi com una amenaça el que podria ser una oportunitat. L'oposici3n directa a les propostes mercantilitzadores seria més eficaç que una oposici3n genèrica al procés de Bolonya, que deixa de banda els seus aspectes positius i en mans de la dreta les banderes de l'europeisme i la internacionalizaci3n. ■

Firma també aquest article Albert Corominas. Tots dos són professors de la Universitat Politècnica de Catalunya.